

Sotsiaalministeerium

info@sm.ee

Meie: 30.01.2025 nr 6

Terviseminister Riina Sikkut

Riina.Sikkut@sm.ee

Sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo

Signe.Riisalo@sm.ee

Puuetega inimeste ja krooniliste haigete huvikaitse tulevik

Eesti riik on läbi aastate puuetega inimeste ja krooniliste haigete huvikaitse tegevust toetanud baasrahastusega. Kolmanda sektori ja huvikaitse tegevuse toetamisega on Eesti tõestanud ennast kodanike kaasava ja kodanike arvamusest huvitatud riigina.

Eesti Puuetega Inimeste Koja (EPIKoja) huvikaitse põhitegevusvaldkondadeks on puuetega inimeste ja krooniliste haigete, sh harvikaigusega inimeste õigused, sh isikuvabadused, võrdne kohtlemine, võrdsed võimalused, sotsiaalkaitse, st hoolekanne ja sotsiaalkindlustus, tervishoid, tööhõive, haridus ning ligipääsetavus. Oluliselt on tõusnud vajadus ja ootus seista patsientide huvide eest. Lisaks on Sotsiaalministeeriumi eestvedamisel üheks EPIKoja lisandunud põhivaldkonnaks ka omastehooldus. Üle-eestilise puuetega inimeste ja krooniliste haigete jaoks oluliste teemade tõstatamiseks, arendamiseks ja lahendamiseks on vajalik tagada tugeva ja laiapõhjalise võrgustiku jätkusuutlik toimimine ja koostöö. Väheoluline ei ole ka rahvusvaheline suhtlus, väliskoostöö, teiste riikide parimatest praktikatest õppimine ja oma kogemuste vahetamine.

Oluline on, et riik suurendaks puuetega inimeste ja krooniliste haigete huvikaitse rahastust:

- Inimeste teadlikkus oma õigustest on kasvanud, mistõttu on elementaarne, et inimesed tahavad olla kaasatud ja peavad saama kaasa rääkida ennast puudutavate õigusaktide ja muude algatuste või praktikamuudatuste juures.
- Tegusate ja panustada soovivate organisatsioonide arv on kasvanud. Viimaste aastate jooksul on EPIKoja võrgustikuga liitunud mitmeid suuri sihtgruppe esindavaid

organisatsioone, kelle toel on senisest enam kõlmas ja pildil nt insuldihaigete ja nende lähedaste, psüühikahäirega inimeste ja nende lähedaste ning ka peavalu- ja migreenihaigete hääl.

- Mõistame, et riik planeerib tulevase strateegilise partnerluse raames kogu puudega inimeste huvikaitse valdkonda rahastada ühest allikast, st et samale summale pretendeerib suurem hulk organisatsioone, mis teeks samade vahendite olukorras tegevuse veel keerulisemaks.
- Kuigi riigi ametlik puudega inimeste statistika on aastaid pidevas langustrendis (31.12.2021-31.12.2024 vähenes puuetega inimeste arv vastavalt 9100, 7500 ja 8500 inimese võrra, langedes 3 aastaga 133 000 inimeselt 107000ni), on pöördumised puuetega inimeste huvikaitse organisatsioonide poole üle Eesti tõusnud, ühe olulise teemana saab välja tuua pöördumisi puude raskusastme langetamist või äravõtmist. Lisaks kasvatab puuetega inimeste ja krooniliste haigete sihtgruppi elanikkonna vananemine, vaimse tervise probleemide teadlikkuse kasv ja märkamine, samuti on langenud tervena elatud eluaastate näitaja.
- Seoses maksutõusude, elukalliduse ja tööjõukulude survega vajab lisavahendeid ka organisatsioonide tegevustoetus.
- EPIKoja huvikaitseteemad on paljude erinevate ministeeriumite ja ametiasutuste vastutusvaldkonnas ning asjalik partner tuleb olla võimalikult paljudele. Lisaks siseriiklikule suuremale teemade ringile ja sisendi andmise vajadusele, on kasvanud vajadus ka Euroopa tasandil nii regulatsioonidesse kui ka erinevatesse algatustesse sisendit anda. Näeme, et oluliselt on tõusmas patsiendirolli vaade ja tähtsus.
- On oluline, et puuetega inimeste ja krooniliste haigete teemad ei oleks vaid kolmanda sektori ja riigi vahel, vaid kõnetaks ka laiemat avalikkust ja erasektorit. See eeldab süsteemset tööd teadlikkuse tõstmise, meediasuhtluse ja ka koolituste pakkumise osas.

Organisatsioonide tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks ja strateegiliste eesmärkide elluviimiseks soovime, et partnerlusperiood oleks minimaalselt vähemalt 3 aastat. Lühemaperioodiline partnerlus on ebamõistlikult bürokraatiarohke ja tööjõuressursikulukas.

Lähtuvalt varasemate rahastusperioodide toetussummade tõstmisest ja eelpool loetletud põhjustest palume alates 2026. aastast suurendada strateegilise partnerlusega jagatavat toetust vähemalt 400 000 euro võrra. Oleme tänulikud, et riik on senini taganud küllaltki stabiilse

rahalise toetuse huvikaitse tegevusele, kuid tegevuse jätkamiseks vähemalt samal moel vajab võrgustik lisaks praegusele toetusele täiendavaid vahendeid.

Lugupidamisega
(*allkirjastatud digitaalselt*)

Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse liikmed:

Meelis Joost

Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimees

Jakob Rosin

Eesti Pimedate Liit

Helmi Urbalu

Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koda

Kairit Numa

Põlvamaa Puuetega Inimeste Koda

Ulvi Tammer-Jäätes

Eesti Diabeediliit

Veronika Allas

Saaremaa Puuetega Inimeste Koda

Kadri Palk

Eesti Puuetega Inimeste Koda

Mihkel Tõkke

Eesti Hemofiiliaühing

Maarja Kraiss-Leosk, maarja.krais-leosk@epikoda.ee